

РЕЦЕНЗИЯ

от **проф. д-р Андроника Мартанова**, сектор Екранни изкуства, Институт за изследване на изкуствата, БАН (andronika.martanova@gmail.com, ORCID:0000-0002-5304-4408, научно направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство“)

за дисертационен труд – ОНС „доктор“ на

Николай Валериев Бързаков

„ПСИХОЛОГИЯ НА ЖЕСТА И ПОВЕДЕНЧЕСКО ВЪЗПРИЯТИЕ В КИНОТО И ТЕАТЪРА“

професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство /Кинознание, Киноизкуство и Телевизия/

Научен ръководител: Проф. д-р Цветан Недков

ФАКУЛТЕТ ПО ИЗКУСТВАТА

Катедра „ТЕЛЕВИЗИОННО, ТЕАТРАЛНО И КИНОИЗКУСТВО“

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Всички представени документи от кандидата са в съответствие с нормативните и законови уредби (Правилник на ЮЗУ за условията и реда на придобиване на научни степени и академични звания; ЗРАСРБ и допълнителни, свързани с процедурите разпоредби и актове). Няма данни доказващи плагиатство.

Биографични данни за докторанта:

Николай Бързаков (18.09.1986) е завършил бакалавърска степен „Актьорство за драматичен театър“ към ЮЗУ през 2009 г, а през 2012 пак там защитава степен и магистратура по „Театрална режисура“. Асистент в ЮЗУ по актьорско майсторство и Техника на говора (2014-2016). Педагог в Будапеща, Унгария – актьорско майсторство,

глас, режисура (2016-2017, Nyitott Kör Egyesület - Theatre in Education). Като педагог се отличава и в Хонконг в рамките на майсторски класове проведени във форума „Faust International Youth Theatre“ (2018-2020). Артист и на свободна практика. Допълнителни специализации има в НАТФИЗ (2016, Сценично движение в Европейски и Източния театър), към емблематичния The museum of Modern Art (MoMA), Ню Йорк (2021, Модерно и съвременно изкуство и дизайн). Актьор към ДТ „Никола Вапцаров“, Благоевград, ДТ „Рачо Стоянов“, Габрово. Всъщност артистичното му и преподавателско портфолио е доста по-богато с немалка международна видимост. В компендиума му на практически умения влизат множество специфични дисциплини, които ясно показват стремежът към разширяване и усъвършенстване на палитрата от движенчески изразни средства в профила му на драматичния артист. Подчертавам всичко това, с ясното съзнание, че не можеш да седнеш и да разработваш изследователска тема „ПСИХОЛОГИЯ НА ЖЕСТА И ПОВЕДЕНЧЕСКО ВЪЗПРИЯТИЕ В КИНОТО И ТЕАТЪРА“ без да нямаш и практически и образователно-педагогически натрупвания в сферата.

Дисертационен труд:

На вниманието на академичното жури Николай Бързаков ни представя един изключително актуален, интерес и задълбочен дисертационен труд. На пръв поглед може да определим, че е с повече научно-практическа приложност, но при внимателно вглеждане и прочит, ще видим, че разработката „ПСИХОЛОГИЯ НА ЖЕСТА И ПОВЕДЕНЧЕСКО ВЪЗПРИЯТИЕ В КИНОТО И ТЕАТЪРА“ фундаментално е стъпила на солидна теоретична подготовка. В този смисъл дисертацията има балансирана висока стойност и в широките контексти на изследователската работа, и в актьорския практикум, споделен не само през личния опит и артистични натрупвания на Николай Бързаков. Тоест актьорът тук е като обект и субект, дори има и аспект на саморефлексия, и трансмисия на познанието. .

Извън съмнение е, че темата е дисертабелна. Като рецензент бих искала да подчертая нейната абсолютна актуалност в съвременния глобален свят, доминиран от визуалното, разчитащ все повече на телесната изразност – своеобразна невербална *lingua franca*, все по-засилващия се семиотичен товар на жест в комуникативния акт на пърформанса, който преодолява, изтрива, предефинира или трансформира границите. Без значение дали е в лоното на сценичното или екранното. Граници – между актьор и публика; между локално и

глобално; между персоналията на актьора (*собственият психо-телесен Аз*) и персоналията на персонажа (*фикционалният, аватарен, другият изразен психо-телесен Аз*); между културните разнородни кодове на трансмисия на посланието и неговото възприятие; не на последно място между менталните карти на изпълнителските изкуства в Запада и Изтока. В този ред на провокирани мисли бих искала да поздравя както кандидата Бързаков, така и неговия научен ръководител – проф. д-р Цветан Недков за избора на оригинална тема и нейното прецизно развитие в конкретиката на феноменология на жеста.

Убедена съм, още повече след прочита на труда, че е избран най-добрият методологичен аспект – интер- и мултидисциплинарният, в херменевтичното и „холистичното“ (както пише дисертантът) изследователско поле. Основният фокус е върху цялостната концепция на т.нар. *интегрален жест в динамиката на въплътеното събитие-съзнание*. Определено сложна и нееднозначна парадигма, която побира в себе си огромен потенциал от изследователски проблеми и подтеми. Поставените цели и хипотези още в увода на дисертацията много ясно очертават траекторията, по която младия учен-практик ще разгръща труда.

Дисертацията „ПСИХОЛОГИЯ НА ЖЕСТА И ПОВЕДЕНЧЕСКО ВЪЗПРИЯТИЕ В КИНОТО И ТЕАТЪРА“ е с общ обем от 251 страници, от които 209 са чист текст (тук не слагам допълнителните реквизити.). Структурата е класическа – увод, три обширни глави със съответните подглави, заключение, приноси. Забележителни са двете много важни приложения – личните интервюта на Николай Бързаков с интердисциплинарни артисти, ерудити и експериментатори: Питър Шишали и Джулиен Хамилтън, в чиито думи откриваме много важни аспекти, анализирани и в дисертацията. Отлично съставената библиография е от 156 източника, някои от тях задължителни, фундаментални за изследването, на български и английски език. От тях 65 са цитирани. Единствено в този научен апарат ми липсват повече бележки под линия, но вероятно научният ръководител е сметнал, че изложението е достатъчно ясно и не се нуждае от допълнително изясняване. Приложена е и 1 таблица, и филмография – наброяваща 37 ключови заглавия. Впрочем в тази селекция също си личи внимателния, съзнателен подбор.

Дисертационният труд е апробиран с три публикации на кандидата в рецензирани и реферирани академични издания, което напълно отговаря на законовите изисквания. Те са както следва:

1. *Нови подходи към психологията на сценичното присъствие.* – В: XXXII Международна научна конференция за млади учени - Сборник научни трудове, Съюз на специалистите по качеството в България. София, Авангард прима, 2023, с. 140-144, ISSN 1314-4669.
2. *Нови подходи към сценичното пресъздаване на художествено културно наследство.* – В: Многоликата наука - *Disciplina Variabilis*. Сборник докторантски и постдокторантски четения, УНИБИТ. София, За Буквите – О писменех, 2023, с. 229-240, ISSN 2815-536X. 202
3. *Съвременни интерпретации на митологията и обредността във филма и театъра.* – В: Етнология на времето: Общност и култура. Годишник на асоциация „Онгъл“, том 23, год. XVII. София, ИИ „Род“, 2024, с. 528-539, ISSN 1311-493X.

Но не е само това – Николай Бързаков е участвал национални и международни конференции, изнасял е публични лекции, бил е част от обучения, семинари (един от последните например е в Пекин, в престижната Китайска академия по Култура и Туризм, която доста добре познавам и от собствен опит), спектакли, проекти, симпозиуми, фестивали. Всички те директно и индиректно свързани с темата на труда. (Подробна справка – виж на с.16-19 от автореферата). Всичко това недвусмислено показва огромната целенасоченост, работоспособност и отдаденост на Николай Бързаков за научното, практическото и приложното овладяване на знанието, и разбира се – за целите на изследването.

Дисертационният труд е отлично структуриран, в логическа последователност с категоричен дедуктивен подход.

Първа глава **КОНЦЕПТУАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ЖЕСТА:**
ЕТИМОЛОГИЧНИ, ПСИХОЛОГИЧЕСКИ И ТЕОРЕТИЧНИ АСПЕКТИ въвежда в

темата на труда, като подробно анализира и преосмисля онтологията на понятието *жест* и по-конкретно ключовото *интергален жест* в сложния компендиум от просто физическо движение, невербален акт до феномен, побиращ в себе си множество измерения. Те са обвързани с ареали от научното познание на езикознание, когнитивни науки, психология, философия, естетика, семиотика (през перспективата на Фуко, Барба, Делюз и Гатари), майндфулнес школи (методиките на Седона, Силва), източни концепции (идващи от широкото древно познаване на триадата *тяло-съзнание-дух* в Индия, Китай, Япония, Централна Азия). Интердисциплинарната рамка е безспорно широка, но наистина Николай Бързаков успява да я овладее и да представи своя „холистичен“ прочит през разреза на огромния калейдоскоп от дисциплини, които се занимават с проблематиката на жеста. Най-съществените изводи са обвързани с идеите за текстуалност в експресията, синкретичността на видимите и невидимите импулси, които са смислопораждащи. Много интересен акцент в главата е концепията за свидетеля на Израел Алони, не само като път на самопознание на актьора, на и като вид „опитомяване“ на това самопознание в последващия акт на превъплъщение и четивност. Времето и пространството са от особено значение и в областта на възприятието, подчинена на културната кодификация. Не само театърът, в драматичният му ипостас, занимава Николай Бързаков. В първата глава се поставя фокуса и в разширяването на областта – съвременна хореография, театър на движение, физическия театър (тук само Пина Бауш е достатъчно да споменем, но разбира се Бързаков посочва и други ключови фигури), преливането и размиването на границите. Всъщност кандидатът ясно поставя разбирането за жест в безбрежното поле на понятието и обобщава, че жестът е: *Не просто средство за комуникация, а форма на мислене, форма на преживяване, форма на битие* (цитат от с. 71 на дисертационния труд).

Втора глава АРХЕТИПИ, ТРАНСФОРМАЦИЯ И СЪВРЕМЕННО ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЖЕСТА В КИНОТО И ТЕАТЪРА е централна и теоретично приносна за дисертацията. Тя разширява изследователските търсения в широк културно-исторически ареал. Естествено и задължително е стъпването върху мита и ритуала за да се проследят трансформациите, които настъпват от перформативността, визуалните изкуства (динамични и статични, инсталации) Особено съществена е частта свързана с разширена, добавена реалност, всички т.нар. „потопящи“ технологии водещи и към проблематиката за

загубата на автентичното присъствие. Тоест – вглеждане в неминуемата динамика, която ще става все по-мощна и изненадваща в съвременността, ролята на новите технологии и дигиталните предизвикателства. Фундаментът на теоретичните концепти и методологии на Юнг, Търнър, Елиаде, Михаил Чехов, Арто, Брехт, Гротовски, Барба, Марина Абрамович, Филип Зарили и не на последно място Валтер Бенямин, са „впрегнати“, синтезирани и приложени към анализите и обосновките на дисертанта.

Като киновец, все пак бих искала да обърна специално внимание върху частта свързана с *Жестът в киното* (с. 102-129 на труда). Николай Бързаков правилно се оттласква от идеите на Делюк за фотогенията за да разшири анализите върху битието на жеста в контекстите на киноезика. Основната концепция е свързана с осъществяването на акт на превод – телесният сценичен жив Аз в друга художествена система, която технологично зафиксира актьора, но и също така манипулира посланията през възможностите на филмовата граматология. Изложението се спира и върху конкретни режисьори и техните творби - Микеланджело Антониони, Ингмар Бергман, Федерико Фелини, Андрей Тарковски, Алехандро Ходоровски и Дейвид Линч. Мотивите на дисертанта в този подбор са следните: *В работата им телесното изразяване – от най-финия микрожест до цялостната постановка на тялото в пространството, е не просто регистрирано, а активно интерпретирано и натоварено със смисъл чрез специфична употреба на кинематографичните средства (кадриране, движение на камерата, монтаж, осветление, звук). трансформират разбирането, функцията и въздействието на жеста в киното, превръщайки го в неотменна част от самия филмов език* (с.112 от труда). Подробните и отлично направените анализи са свързани с емотивната пустота, изграждане на празнотата (впрочем - основно понятие в будистката философия влияещо и върху естетическото мислене в азиатските култури, приложено и върху всички изкуства); Възможностите на близкия план при конструиране на визуална аскетичност и значимостта на оголване на характерите (Бергман, Антониони); Вечният дискурс между театрално и кинематографично в различни творчески системи (контрастът Бергман – Фелини например); Проблемите на визуалното формиране и функциониране на епизоди на ониричност, сюрреалистичност, карнавална спектакловост. Та чак до метафизика на темпоритъма и засилена символичност от друг порядък (при Фелини, Линч, Тарковски, Ходоровски). *Къде е мястото на актьорския жест и как/защо се трансформира,*

акцентираща и транслираща през екрана именно в тези проблемни зони? – това са основните въпроси, на които дисертантът търси отговор. И категорично съм на мнение, че успява да ги намери и защити през текста си.

Към тази кино-част от дисертацията аз обаче имам **въпроси**:

- *Къде бихте анализирали Вим Вендерс и по-специално „Пина“?*
- *Предвид отличния дискурс, заявен по остта Запад – Изток, защо не сте включили и един азиатски автор, който би могъл също да работи в този контекст? Например хонконгският режисьор Уон Каруай (Wong Kar-Wai) би бил чудесен избор според мен, но би ми било интересно да чуя вашите мотиви и размишления. Може и друг автор да ви вълнува...*

Трета глава ИНТЕГРАЛНИЯ ЖЕСТ В СЪВРЕМЕНОТО ИЗКУСТВО преминава от теория към практична приложимост, като предлага разнообразен инструментариум (методика, упражнения и пр.) за *съзнателното култивиране на интегралния жест в съвременните изпълнителски и екранни изкуства. По този начин главата изпълнява една от основните задачи на дисертацията – да предложи не само теоретичен модел, но и практически приложими подходи.* (с. 33 от автореферата). Категорично намирам за приносна и третата глава, още повече, че в нея са интегрирани и приложените интервюта с Джулиен Хамилтън и Питър Шишоли и техните образователни лаборатории. Основните акценти в тази част от разработката са свързани с анализа на преподавателската динамика и постигане на конкретни, (не)видими резултати. В крайна сметка артистът постига себепознание и вътрешна трансформация през физическия практикум, изследва и транслира емоцията за да въздейства на публиката. Много важен момент е значимостта на емоционалния и когнитивен резонанс в няколко вектора: изпълнител, актьорски ансамбъл, режисьор, педагог, аудитория, синхроничност с цялостното послание на творбата.

В обобщение:

Дисертационният труд „ПСИХОЛОГИЯ НА ЖЕСТА И ПОВЕДЕНЧЕСКО ВЪЗПРИЯТИЕ В КИНОТО И ТЕАТЪРА“ на Николай Бързаков е отлично

разработен, прилежен дори труд, сложен като замисъл и реализация, написан с дълбоко познание в академичното поле и със съществен авторски научно-практически принос.

Недвусмислено демонстрира актуалност, целенасоченост, хубав стил, ерудиция, успешен опит за мултисинтез в една нелека тематична област.

Категорично препоръчвам да бъде издаден и като монография – ще бъде много полезен не само за учени и преподаватели, но и за студенти, докторанти и специализанти от разнородни хуманитарни дисциплини, включително и свързани с Изтока.

Смятам, че приносите изведени от докторанта напълно отговарят на реалността.

С ОГРОМНО УДОВОЛСТВИЕ ПРЕДЛАГАМ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ ДА БЪДЕ ПРИСЪДЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ НА НИКОЛАЙ ВАЛЕРИЕВ БЪРЗАКОВ.

София, 18.05.2025

Проф. д-р Андроника Мартонова

R E V I E W

By **Prof. Andronika Màrtanova, Ph.D.**, Screen Arts Department, Institute of Art Studies, BAS
(Bulgarian Academy of Sciences) (andronika.martanova@gmail.com, ORCID:0000-0002-5304-
4408, scientific field 8.4. "Theatre and Film Arts")

for the dissertation thesis – Educational and Scientific Degree "Doctor" of

Nikolay Valeriev Barzakov

**„PSYCHOLOGY OF GESTURE AND BEHAVIORAL PERCEPTION IN CINEMA AND
THEATRE“**

professional field 8.4. Theatre and Film Arts /Film Studies, Film Arts and Television/

Academic Supervisor: Prof. Dr. Tsvetan Nedkov

FACULTY OF ARTS

Department of "TELEVISION, THEATRE AND CINEMA ARTS"

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"

All documents submitted by the candidate comply with normative and legal regulations (SWU Regulations for the conditions and procedures for acquiring scientific degrees and academic titles; ADASRB and additional related procedural provisions and acts). There is no evidence of plagiarism.

Biographical data of the doctoral candidate:

Nikolay Barzakov (18.09.1986) graduated with a Bachelor's degree in "Acting for Drama Theatre" from SWU in 2009, and in 2012, he defended a Master's degree in "Theatre Directing" at the same university. Assistant Professor at SWU in Acting and Speech Technique (2014-2016). Educator in Budapest, Hungary – acting, voice, directing (2016-2017, Nyitott Kör Egyesület - Theatre in Education). As an educator, he also distinguished himself in Hong Kong within

masterclasses conducted at the "Faust International Youth Theatre" forum (2018-2020). Freelance artist. He has additional specializations at NATFA (2016, Stage Movement in European and Eastern Theatre), and at the emblematic The Museum of Modern Art (MoMA), New York (2021, Modern and Contemporary Art and Design). Actor at the "Nikola Vaptsarov" Drama Theatre, Blagoevgrad, and "Racho Stoyanov" Drama Theatre, Gabrovo. In fact, his artistic and teaching portfolio is much richer with considerable international visibility. His compendium of practical skills includes numerous specific disciplines that clearly show his aspiration to expand and perfect the palette of movement expression in his profile as a dramatic artist. I emphasize all this with the clear understanding that one cannot sit down and develop a research topic "PSYCHOLOGY OF GESTURE AND BEHAVIORAL PERCEPTION IN CINEMA AND THEATRE" without having practical and educational-pedagogical accumulations in the field.

Dissertation Thesis:

Nikolay Barzakov presents to the academic jury an exceptionally current, interesting, and in-depth dissertation thesis. At first glance, we might define it as having more scientific-practical applicability, but upon careful examination and reading, we will see that the work "PSYCHOLOGY OF GESTURE AND BEHAVIORAL PERCEPTION IN CINEMA AND THEATRE" is fundamentally based on solid theoretical preparation. In this sense, the dissertation has a balanced high value both in the broad contexts of research work and in the acting practicum, shared not only through Nikolay Barzakov's personal experience and artistic accumulations. That is, the actor here is both an object and a subject, there is even an aspect of self-reflection and transmission of knowledge.

It is beyond doubt that the topic is suitable for a dissertation. As a reviewer, I would like to emphasize its absolute relevance in the contemporary global world, dominated by the visual, relying increasingly on bodily expressiveness – a kind of non-verbal *lingua franca*, and the ever-increasing semiotic load of gesture in the communicative act of performance, which overcomes, erases, redefines, or transforms boundaries. Regardless of whether it is within the realm of the stage or the screen. Boundaries – between actor and audience; between local and global; between the actor's personality (*their own psycho-physical Self*) and the character's personality (*the fictional, avatar, other expressed psycho-physical Self*); between the diverse cultural codes of message transmission and its perception; and last but not least, between the mental maps of

performing arts in the West and the East. In this line of provoked thoughts, I would like to congratulate both the candidate Barzakov and his academic supervisor – Prof. Dr. Tsvetan Nedkov for the choice of an original topic and its precise development in the specifics of the phenomenology of gesture.

I am convinced, even more so after reading the thesis, that the best methodological aspect has been chosen – the inter- and multidisciplinary one, in the hermeneutic and "holistic" (as the dissertation candidate writes) research field. The main focus is on the overall concept of the so-called *integral gesture in the dynamics of embodied event-consciousness*. Definitely a complex and ambiguous paradigm, which holds enormous potential for research problems and subtopics. The goals and hypotheses set out in the introduction of the dissertation very clearly outline the trajectory along which the young scientist-practitioner will develop the work.

The dissertation "PSYCHOLOGY OF GESTURE AND BEHAVIORAL PERCEPTION IN CINEMA AND THEATRE" has a total volume of 251 pages, of which 209 are pure text (I do not include the additional requisites here.). The structure is classical – introduction, three extensive chapters with corresponding subchapters, conclusion, contributions. Remarkable are the two very important appendices – Nikolay Barzakov's personal interviews with interdisciplinary artists, erudites, and experimenters: Peter Sciscioli and Julien Hamilton, in whose words we find many important aspects analyzed in the dissertation. The excellently compiled bibliography consists of 156 sources, some of them mandatory, fundamental for the research, in Bulgarian and English. Of these, 65 are cited. Only in this scientific apparatus do I miss more footnotes, but probably the scientific supervisor considered the exposition sufficiently clear and not in need of further clarification. 1 table and a filmography – numbering 37 key titles – are also included. Incidentally, this selection also shows careful, conscious choice.

The dissertation thesis has been approbated with three publications by the candidate in peer-reviewed and refereed academic journals, which fully meets the legal requirements. They are as follows:

1. *New approaches to the psychology of stage presence*. – In: XXXII International Scientific Conference for Young Scientists - Collection of Scientific Papers, Union

- of Quality Specialists in Bulgaria. Sofia, Avangard Prima, 2023, pp. 140-144, ISSN 1314-4669.
2. *New approaches to the scenic recreation of artistic cultural heritage*. – In: The Multifaceted Science - Disciplina Variabilis. Collection of Doctoral and Postdoctoral Readings, UNIBIT. Sofia, Za Bukvite – O pismeneh, 2023, pp. 229-240, ISSN 2815-536X.
 3. *Contemporary interpretations of mythology and ritualism in film and theatre*. – In: Ethnology of Time: Community and Culture. Yearbook of the "Ongal" Association, vol. 23, year XVII. Sofia, II "Rod", 2024, pp. 528-539, ISSN 1311-493X.

But that's not all – Nikolay Barzakov has participated in national and international conferences, given public lectures, been part of training, seminars (one of the latest, for example, was in Beijing, at the prestigious China Academy of Culture and Tourism, which I know quite well from my own experience), performances, projects, symposiums, festivals. All of them directly and indirectly related to the topic of the thesis. (Detailed reference – see pp.16-19 of the abstract). All this unequivocally shows Nikolay Barzakov's enormous focus, capacity for work, and dedication to the scientific, practical, and applied mastery of knowledge, and of course – for the purposes of the research.

The dissertation thesis is excellently structured, in logical sequence with a categorical deductive approach.

Chapter One: CONCEPTUAL DIMENSIONS OF GESTURE: ETYMOLOGICAL, PSYCHOLOGICAL AND THEORETICAL ASPECTS introduces the topic of the thesis, by thoroughly analyzing and rethinking the ontology of the concept of gesture and more specifically the key *integral gesture* in the complex compendium from simple physical movement, non-verbal act to a phenomenon encompassing multiple dimensions. These are linked to areas of scientific knowledge in linguistics, cognitive sciences, psychology, philosophy, aesthetics, semiotics (through the perspective of Foucault, Barba, Deleuze and Guattari), mindfulness schools (Sedona, Silva methods), Eastern concepts (coming from the broad ancient knowledge of the *body-mind-spirit* triad in India, China, Japan, Central Asia). The interdisciplinary framework is undoubtedly

broad, but Nikolay Barzakov truly manages to master it and present his "holistic" reading through the prism of the vast kaleidoscope of disciplines dealing with the problematic of gesture. The most essential conclusions are linked to the ideas of textuality in expression, the syncretism of visible and invisible impulses, which are meaning-generating. A very interesting accent in the chapter is Israel Aloni's concept of the witness, not only as a path of self-knowledge for the actor, but also as a kind of "domestication" of this self-knowledge in the subsequent act of embodiment and readability. Time and space are of particular importance also in the field of perception, subject to cultural codification. It is not only theatre, in its dramatic hypostasis, that occupies Nikolay Barzakov. The first chapter also focuses on expanding the field – contemporary choreography, movement theatre, physical theatre (here Pina Bausch alone is enough to mention, but of course Barzakov points to other key figures), the overflow and blurring of boundaries. In fact, the candidate clearly states the understanding of gesture in the boundless field of the concept and summarizes that gesture is: *Not just a means of communication, but a form of thinking, a form of experiencing, a form of being* (quote from p. 71 of the dissertation thesis).

Chapter Two: ARCHETYPES, TRANSFORMATION AND CONTEMPORARY APPLICATION OF GESTURE IN CINEMA AND THEATRE is central and theoretically contributory to the dissertation. It expands the research inquiries into a broad cultural-historical area. It is natural and obligatory to build upon myth and ritual to trace the transformations that occur from performativity, visual arts (dynamic and static, installations). Particularly essential is the part related to augmented, added reality, all the so-called "immersive" technologies leading also to the problematic of the loss of authentic presence. That is – a look into the inevitable dynamics that will become ever more powerful and surprising in contemporaneity, the role of new technologies and digital challenges. The foundation of theoretical concepts and methodologies of Jung, Turner, Eliade, Michael Chekhov, Artaud, Brecht, Grotowski, Barba, Marina Abramović, Phillip Zarrilli, and last but not least Walter Benjamin, are "harnessed," synthesized, and applied to the analyses and justifications of the dissertation candidate.

As a film scholar, I would nevertheless like to pay special attention to the part related to *Gesture in Cinema* (pp. 102-129 of the thesis). Nikolay Barzakov correctly starts from Delluc's ideas of photogénie to expand the analyses on the being of gesture in the contexts of film language. The main concept is related to the realization of an act of translation – the corporeal scenic living

Self into another artistic system, which technologically fixes the actor, but also manipulates messages through the possibilities of film grammar. The exposition also focuses on specific directors and their works - Michelangelo Antonioni, Ingmar Bergman, Federico Fellini, Andrei Tarkovsky, Alejandro Jodorowsky, and David Lynch. The dissertation candidate's motives in this selection are as follows: *In their work, bodily expression – from the finest micro-gesture to the overall posture of the body in space, is not just registered, but **actively interpreted and loaded with meaning** through the specific use of cinematographic means (framing, camera movement, montage, lighting, sound). They transform the understanding, function, and impact of gesture in cinema, turning it into an integral part of the film language itself* (p.112 of the thesis). The detailed and excellently made analyses are related to emotive emptiness, the construction of void (incidentally – a fundamental concept in Buddhist philosophy influencing aesthetic thinking in Asian cultures, applied to all arts); The possibilities of the close-up in constructing visual asceticism and the significance of baring characters (Bergman, Antonioni); The eternal discourse between theatrical and cinematographic in different creative systems (the contrast Bergman – Fellini for example); The problems of visual formation and functioning of episodes of oneirism, surrealism, carnivalesque spectacularity. All the way to the metaphysics of temporhythm and heightened symbolism of a different order (in Fellini, Lynch, Tarkovsky, Jodorowsky). *Where is the place of the actor's gesture and how/why is it transformed, accentuated, and translated through the screen precisely in these problematic zones?* – these are the main questions to which the dissertation candidate seeks an answer. And I am categorically of the opinion that he manages to find and defend them through his text

Regarding this cinema-related part of the dissertation, I have **questions**:

- *Where would you analyze Wim Wenders and specifically "Pina"?*
- *Given the excellent discourse stated on the West – East axis, why haven't you included an Asian author who could also work in this context? For example, the Hong Kong director Wong Kar-Wai would be a wonderful choice in my opinion, but I would be interested to hear your motives and reflections. Perhaps another author excites you...*

-

Chapter Three: **THE INTEGRAL GESTURE IN CONTEMPORARY ART** moves from theory to practical applicability, offering a diverse toolkit (methodology, exercises, etc.) *for the conscious cultivation of the integral gesture in contemporary performing and screen arts. In this*

way, the chapter fulfils one of the main tasks of the dissertation – to offer not only a theoretical model but also practically applicable approaches. (p. 33 of the abstract). I categorically find the third chapter contributory, especially since it integrates the appended interviews with Julien Hamilton and Peter Sciscioli and their educational laboratories. The main accents in this part of the work are related to the analysis of teaching dynamics and achieving concrete, (in)visible results. Ultimately, the artist achieves self-knowledge and internal transformation through physical practicum, explores and translates emotion to impact the audience. A very important moment is the significance of emotional and cognitive resonance in several vectors: performer, acting ensemble, director, educator, audience, synchronicity with the overall message of the work.

In summary:

The dissertation thesis "PSYCHOLOGY OF GESTURE AND BEHAVIORAL PERCEPTION IN CINEMA AND THEATRE" by Nikolay Barzakov is an excellently developed, even diligent work, complex in conception and realization, written with deep knowledge in the academic field and with a significant authorial scientific-practical contribution.

It unequivocally demonstrates relevance, purposefulness, good style, erudition, and a successful attempt at multi-synthesis in a challenging thematic area.

I categorically recommend that it be published as a monograph – it will be very useful not only for scholars and educators but also for students, doctoral candidates, and specialists from diverse humanities disciplines, including those related to the East.

I believe that the contributions outlined by the doctoral candidate are fully grounded to reality.

WITH GREAT PLEASURE, I PROPOSE TO THE MEMBERS OF THE SCIENTIFIC JURY THAT THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC DEGREE "DOCTOR" BE AWARDED TO NIKOLAY VALERIEV BARZAKOV.